

**5.21. Պինդ օգտակար հանածոների կորզումն արդյունահանման
և վերամշակման ժամանակ 2010 թվականին**

2010թ. հանրապետությունում արդյունահանված պինդ օգտակար հանածոների ծավալների վերաբերյալ հիմնական ցուցանիշները բերված են ստորև ներկայացված աղյուսակներում.

**Պինդ օգտակար հանածոների արդյունահանված ծավալներն ու
կորուստներն արդյունահանման ժամանակ, 2010թ.**

	Արդյունահանում	Կորուստները մարվող պաշարներից, %
Բազալտ, <i>խոր. մ</i>	196222.6	14.0
Բազալտի խիճ, <i>խոր. մ</i>	43073.0	10.7
Դոլերիտային բազալտ, <i>խոր. մ</i>	9384.0	8.2
Տուֆ, <i>խոր. մ</i>	118864.6	17.7
Ֆելզիտային տուֆ, <i>խոր. մ</i>	4271.5	60.1
Ցեոլիտային տուֆ, <i>խոր. մ</i>	30.0	70.0
Վիտրոկլաստիկ տուֆիտ, <i>խոր. մ</i>	280.0	64.0
Տուֆավազաքար, <i>խոր. մ</i>	2146.4	33.9
Ավազ, <i>խոր. մ</i>	106415.0	6.7
Կվարցային ավազ, <i>խոր. մ</i>	1481.0	25.6
Ավազակոպճային խառնուրդ, <i>խոր. մ</i>	156169.0	5.9
Ավազի և կոպիճի գլաքար, <i>խոր. մ</i>	27014.7	12.9
Խիճ, <i>խոր. մ</i>	26428.0	9.0
Լիպարիտային խիճ, <i>խոր. մ</i>	14.6	27.0
Լիտոիդային պեմզա, <i>խոր. մ</i>	115040.0	9.9
Սարմար, <i>խոր. մ</i>	531.0	83.4
Ֆելզիտ, <i>խոր. մ</i>	11466.0	13.8
Կավ, <i>խոր. մ</i>	106750.0	1.7
Գիպսատար կավեր, <i>խոր. մ</i>	38939.1	17.8
Կրաքար, <i>խոր. մ</i>	358297.0	2.4
Բյուրեղային կրաքար, <i>տ</i>	2118.4	16.6
Ավազային կրաքար, <i>խոր. մ</i>	473.2	82.9
Հրաբխային խարամ, <i>խոր. մ</i>	18117.0	0.2
Պեռլիտ, <i>խոր. մ</i>	74200.0	19.0
Տրավերտին, <i>խոր. մ</i>	45578.6	23.8
Գրանոդիորիտ, <i>խոր. մ</i>	37256.0	46.7
Պղնձամոլիբդենային հանքաքար, <i>հազ. տ</i>	15882.6	1.8
Պղինձ, <i>տ</i>	40946.1	2.2
Սոլիբդեն, <i>տ</i>	5408.0	1.9
Աղ, <i>տ</i>	24116.0	-
Քարաղ, <i>տ</i>	13910.0	71.8
Ցինկ, <i>տ</i>	8971.8	5.8
Ոսկու բազմամետաղային հանքաքար, <i>հազ. տ</i>	650.0	2.7
Ոսկի, <i>կգ</i>	1946.1	3.3
Արծաթ, <i>կգ</i>	21892.4	4.8
Անդեզիտադացիտ, <i>խոր. մ</i>	33892.0	8.6
Ածուխ, <i>խոր. մ</i>	2367.0	4.1
Մոնցոնիտ, <i>խոր. մ</i>	279.0	0.7
Սելեն, <i>կգ</i>	1540.6	2.5
Թելուր, <i>կգ</i>	5997.9	1.3
Ծծումբ, <i>տ</i>	403.4	-
Դոլերիտ, <i>խոր. մ</i>	487.7	24.7
Կապար, <i>տ</i>	732.7	3.5

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

	Արդյունահանում	Կորուստները մարվող պաշարներից, %
Կադմիում, տ	2.5	-
Բալաստային հումք, խոր. մ	15235.0	4.0
Դիատոմիտ, խոր. մ	13348.0	4.8

Պինդ օգտակար հանածոների արդյունահանումն
ըստ ՀՀ մարզերի և Երևան քաղաքի, 2010թ.

	ք.Երևան	Արագածոտն	Արարատ	Արմավիր	Գեղարքունիք	Լոռի	Կոտայք	Շիրակ	Սյունիք	Վայոց ձոր	Տավուշ
Բազալտ, խոր. մ	135100.4	-	-	-	428.7	49198.0	52.5	1050.0	-	-	10393.0
Բազալտի խիճ, խոր. մ	-	-	-	-	-	-	43073.0	-	-	-	-
Դուրբիտային բազալտ, խոր. մ	-	-	-	-	-	-	-	9384.0	-	-	-
Տուֆ, խոր. մ	3275.3	28503.3	-	999.0	1027.0	-	-	85060.0	-	-	-
Ֆելզիտային տուֆ, խոր. մ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4271.5
Ցեոլիտային տուֆ, խոր. մ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	30.0
Վիտրոկլաստիկ տուֆիտ, խոր. մ	280.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Տուֆավազաքար, խոր. մ	-	-	-	-	-	2146.3	-	-	-	0.1	-
Ավազ, խոր. մ	11904.0	-	55214.0	27492.0	11805.0	-	-	-	-	-	-
Կվարցային ավազ, խոր. մ	-	-	1481.0	-	-	-	-	-	-	-	-
Ավազակոպճային խառնուրդ, խոր. մ	-	-	54944.0	-	19942.0	37232.0	3521.0	28491.0	-	-	12039.0
Ավազի և կոպիճի գլաքար, խոր. մ	-	-	27014.7	-	-	-	-	-	-	-	-
Խիճ, խոր. մ	10647.0	-	-	-	-	-	-	15781.0	-	-	-
Լիպարիտային խիճ, խոր. մ	-	-	-	-	-	-	14.6	-	-	-	-
Լիտոիդային պեմզա, խոր. մ	18713.0	-	-	-	-	-	96327.0	-	-	-	-
Մարմար, խոր. մ	217.5	-	-	-	-	-	313.5	-	-	-	-
Ֆելզիտ, խոր. մ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11466.0
Կավ, խոր. մ	-	-	95750.0	-	-	-	11000.0	-	-	-	-
Գիպսատար կավեր, խոր. մ	38939.1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Կրաքար, խոր. մ	-	-	262497.0	-	-	-	95800.0	-	-	-	-
Բյուրեղային կրաքար, տ	2118.4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ավազային կրաքար, խոր. մ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	473.2
Հրաբխային խարամ, խոր. մ	-	5841.0	-	-	-	-	5253.0	7023.0	-	-	-
Պեոլիտ, խոր. մ	-	74200.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Տրավերտին, խոր. մ	11527.5	-	23651.1	-	-	-	10400.0	-	-	-	-
Գրանոդիորիտ, խոր. մ	-	-	-	-	-	-	37256.0	-	-	-	-
Պնձամոլիբդենային հանքաքար, հազ. տ	-	-	-	-	-	74.1	-	-	15808.5	-	-
Պղինձ, տ	-	-	-	-	-	2412.8	-	-	38533.3	-	-
Մոլիբդեն, տ	-	-	-	-	-	-	-	-	5408.0	-	-
Աղ, տ	-	-	-	-	-	-	24116.0	-	-	-	-
Քարաղ, տ	13910.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

	ք.Երևան	Արագածոտն	Արարատ	Արմավիր	Գեղարքունիք	Լոռի	Կոտայք	Շիրակ	Սյունիք	Վայոց ձոր	Տավուշ
Ցինկ, տ	-	-	-	-	-	412.8	-	-	8559.0	-	-
Ոսկու բազմամետաղային հանքաքար, հազ. տ	-	16.8	399.3	-	-	15.6	-	-	218.3	-	-
Ոսկի, կգ	-	19.6	1027.7	-	-	43.1	-	-	855.7	-	-
Արծաթ, կգ	-	140.0	2747.0	-	-	560.5	-	-	18444.9	-	-
Անդեզիտադացիտ, խոր. մ	-	33892.0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ածուխ, խոր. մ	-	-	-	-	-	-	-	2367.0	-	-	-
Մոնցոնիտ, խոր. մ	-	-	-	-	-	279.0	-	-	-	-	-
Սելեն, կգ	-	-	724.0	-	-	816.6	-	-	-	-	-
Թելուր, կգ	-	-	5306.0	-	-	691.9	-	-	-	-	-
Ծծումբ, տ	-	-	-	-	-	403.4	-	-	-	-	-
Դոլերիտ, խոր. մ	-	-	-	-	-	487.7	-	-	-	-	-
Կապար, տ	-	-	-	-	-	188.5	-	-	544.2	-	-
Կարմիր, տ	-	-	-	-	-	2.5	-	-	-	-	-
Բալաստային հումք, խոր. մ	-	-	-	-	-	-	15235.0	-	-	-	-
Դիատոմիտ, խոր. մ	-	-	13348.0	-	-	-	-	-	-	-	-

Պինդ օգտակար հանածոների արդյունահանման ցուցանիշներն ըստ արդյունահանող կազմակերպությունների տնտեսական գործունեության հիմնական տեսակների (ըստ ՏԳՏԻ խմբ. 2-ի), 2010թ.

Տնտեսական գործունեության տեսակները	Օգտակար հանածոներ	Պաշարների մարումը	Արդյունահանում	Կորուստները մարվող պաշարներից, %
B Հանքագործական արդյունաբերություն և բացահանքերի շահագործում	Բազալտ, խոր. մ	226518.0	194673.6	14.1
	Բազալտի խիճ, խոր. մ	48234.0	43073.0	10.7
	Տուֆ, խոր. մ	94784.0	83374.3	12.0
	Ֆելզիտային տուֆ, խոր. մ	10700.0	4271.5	60.1
	Ցեոլիտային տուֆ, խոր. մ	100.0	30.0	70.0
	Տուֆավազաքար, խոր. մ	3246.1	2146.4	33.9
	Ավազ, խոր. մ	96250.0	94511.0	1.8
	Կվարցային ավազ, խոր. մ	1990.0	1481.0	25.6
	Ավազակոպչային խառնուրդ, խոր. մ	45663.0	44997.0	1.5
	Լիտոիդային պեմզա, խոր. մ	127644.3	115040.0	9.9
	Մարմար, խոր. մ	2609.7	313.5	88.0
	Ֆելզիտ, խոր. մ	13302.0	11466.0	13.8
	Ավազային կրաքար, խոր. մ	2760.0	473.2	82.9
	Հրաբխային խարամ, խոր. մ	18157.0	18117.0	0.2
	Տրավերտին, խոր. մ	5014.0	1970.5	60.7
	Պղնձամոլիբդենային հանքաքար, հազ. տ	16180.7	15882.6	1.8
	Պղինձ, տ	41857.1	40946.1	2.2
	Մոլիբդեն, տ	5513.0	5408.0	1.9
	Քարաղ, տ	49408.0	13910.0	71.8
	Ցինկ, տ	9526.5	8971.8	5.8
Ոսկու բազմամետաղային հանքաքար, հազ. տ	667.7	650.0	2.7	
Ոսկի, կգ	2012.2	1946.1	3.3	

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԳԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Տնտեսական գործունեության տեսակները		Օգտակար հանածոներ	Պաշարների մարումը	Արդյունահանում	Կորուստները մարվող պաշարներից, %
B	Հանքագործական արդյունաբերություն և բացահանքերի շահագործում	Արծաթ, կգ	22993.1	21892.4	4.8
		Ածուխ, խոր. մ	2467.0	2367.0	4.1
		Մոնցոնիտ, խոր. մ	281.0	279.0	0.7
		Սելեն, կգ	1580.8	1540.6	2.5
		Թելուր, կգ	6077.1	5997.9	1.3
		Ծծումբ, տ	403.4	403.4	-
		Դոլերիտ, խոր. մ	647.6	487.7	24.7
		Կապար, տ	759.4	732.7	3.5
		Կադմիում, տ	2.5	2.5	-
C	Մշակող արդյունաբերություն	Բազալտ, խոր. մ	1560.0	1507.0	3.4
		Տուֆ, խոր. մ	47632.6	33908.3	28.8
		Վիտրոկլաստիկ տուֆիտ, խոր. մ	777.5	280	64.0
		Ավազ, խոր. մ	17821	11904	33.2
		Ավազակոպճային խառնուրդ, խոր. մ	11600	8900	23.3
		Խիճ, խոր. մ	11700	10647	9.0
		Մարմար, խոր. մ	590	217.5	63.1
		Կավ, խոր. մ	108550	106750	1.7
		Գիպսատար կավեր, խոր. մ	47388.1	38939.1	17.8
		Կրաքար, խոր. մ	367197	358297	2.4
		Բյուրեղային կրաքար, տ	2540	2118.4	16.6
		Պեռլիտ, խոր. մ	91603	74200	19.0
		Տրավերտին, խոր. մ	42186.1	32764	22.3
		Դիատոմիտ, խոր. մ	14018	13348	4.8
D	Էլեկտրականության, գազի, գոլորշու և լավորակ օդի մատակարարում	Աղ, տ	24116.0	24116.0	-
F	Շինարարություն	Բազալտ, խոր. մ	54.1	42.0	22.4
		Դոլերիտային բազալտ, խոր. մ	10222.0	9384.0	8.2
		Տուֆ, խոր. մ	2000.0	1582.0	20.9
		Ավազակոպճային խառնուրդ, խոր. մ	108721.8	102272.0	5.9
		Ավազի և կոպիճի գլաքար, խոր. մ	31005.0	27014.7	12.9
		Խիճ, խոր. մ	17342.0	15781.0	9.0
		Լիպարիտային խիճ, խոր. մ	20.0	14.6	27.0
		Տրավերտին, խոր. մ	12653.6	10844.1	14.3
		Գրանոդիորիտ, խոր. մ	69899.0	37256.0	46.7
		Անդեզիտադաշտ, խոր. մ	37092.0	33892.0	8.6
		Բալաստային հումք, խոր. մ	15870.0	15235.0	4.0

Օգտակար հանածոների օգտագործումը հանքահարստացման ժամանակ, 2010թ.

Օգտակար հանածոների և նրանցում պարունակվող բաղադրիչների անվանումը	Փաստացի վերամշակված օգտակար հանածոներ	Մտացված է հարստացված արտադրանք, հանված է օգտակար բաղադրիչներ		
		Անվանումը	փաստացի ստացված	%-ով վերամշակումից
Պղնձամոլիբդենային հանքաքար, հազ. տ	16925.8	պղնձի խտանյութ, հազ. տ	120.6	0.7
		մոլիբդենի խտանյութ, հազ. տ	8.9	0.1
		ցինկի խտանյութ, հազ. տ	14.4	0.1
Պղինձ, տ	40029.8	պղինձ, տ	30671.6	76.6
Մոլիբդեն, տ	5346.5	մոլիբդեն, տ	4373.2	81.8
Ցինկ, տ	9520.9	ցինկ, տ	9118.7	95.8
Ոսկու բազմամետաղային	996.7	ոսկու խտանյութ, տ	117.8	0.0

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Օգտակար հանածոների և նրանցում պարունակվող բաղադրիչների անվանումը հանքաքար, հազ. տ	Փաստացի վերամշակված օգտակար հանածոներ	Ստացված է հարստացված արտադրանք, հանված է օգտակար բաղադրիչներ		
		Անվանումը	փաստացի ստացված	%-ով վերամշակումից
		թանկարժեք մետաղների համաձուլվածք, կգ	1500.6	-
Ոսկի, կգ	2134.4	ոսկի, կգ	1589.7	74.5
Արծաթ, կգ	22741.0	արծաթ, կգ	19036.0	83.7
Սելեն, տ	36.4	սելեն, տ	12.7	34.9
Թելուր, կգ	2019.9	թելուր, կգ	126.4	6.3
Ծծումբ, հազ. տ	95.4	ծծումբ, հազ. տ	32.0	33.5
Բիսմութ, տ	18.6	բիսմութ, տ	2.6	14.0
Ռենիում, կգ	569.0	ռենիում, կգ	183.1	32.2

2010թ. օգտակար հանածոների տեխնոլոգիական (մետաղագործական) վերափոխման արդյունքում ստացվել է 7648.6 տ սև պղինձ, 465.5 տ մոլիբդեն, 4406.0 տ ֆերոմոլիբդեն և 67.3 կգ կալիումի պերենատ:

2010թ. մակաբացված ապարների ընդհանուր ծավալը կազմել է 6611.0 հազ. խոր. մ, իսկ հանքահարստացման թափոններինը՝ 1037.9 հազ. խոր. մ:

ՀՀ արտահանված և ներմուծված օգտակար հանածոների ծավալները (ըստ ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական եկամուտների կոմիտեի ամփոփ տեղեկատվության), 2010թ.

տոննա

	Արտահանում	Ներմուծում
Աղ՝ բոլոր տեսակների	3213.1	3621.8
Բնական ավազ՝ բոլոր տեսակների	0.2	32897.5
Կավ, բենտոնիտ, կիանիտ, անդալուզիտ	1049.0	25.7
Ինֆուզորային սիլիկատային հող (լեռնայուր)	2666.7	7.5
Մարմար, տուֆ, կրաքար, տրավերտին	2189.2	87.4
Գրանիտ, բազալտ, ծիրանաքար, ավազաքար	5659.7	781.5
Խճաքար, հղկված սալաքար, մանրախիճ	3339.1	3824.0
Քարածուխ	-	2324.1
Պղնձի հանքաքար, խտանյութ	115964.3	40.1
Կապարի հանքաքար, խտանյութ	19.8	-
Ցինկի հանքաքար, խտանյութ	15895.5	-
Մոլիբդենի հանքաքար, խտանյութ	300.0	160.5
Թանկարժեք մետաղի հանքաքար, խտանյութ	245.9	33.8
Այլ հանքանյութեր	663.6	19.4